

ΦΟΡΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στοιχεία εκπαιδευτικού

- Όνοματεπώνυμο** Πάρις Κωστακόπουλος
- **Βαθμίδα εκπαίδευσης** Πρωτοβάθμια
 - **Ειδικότητα**
 - **Μαθήματα που διδάσκει**
 - **URL**
 - **E-mail**

Τίτλος μαθήματος Ο Ηρακλής, ο ήρωας, ο μύθος

Σύνοψη

Το προτεινόμενο σχέδιο μαθήματος αφορά στη διδασκαλία της ιστορίας της Γ' τάξης δημοτικού και συγκεκριμένα στις θεματικές ενότητες που περιέχουν τους άθλους και γενικότερα τον μύθο του Ηρακλή. Βασίζεται στην αξιοποίηση του εκπαιδευτικού λογισμικού «Ο Διαγόρας στην Ολυμπία» (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. του Παν/μίου Κρήτης). Οι μαθητές αφού γνωρίσουν αρχικά τον Ηρακλή μέσα από το σχολικό τους βιβλίο (κείμενο και εικόνες), χρησιμοποιούν το λογισμικό για να συγκεντρώσουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία, προκειμένου να κατανοήσουν τον ήρωα Ηρακλή και να αντιληφθούν τη διαχρονικότητα του μύθου του.

Σκοπός και μαθησιακοί στόχοι

- Να γνωρίσουν οι μαθητές τους μύθους του Ηρακλή μέσα από τους άθλους του και να παρακολουθήσουν το δράμα του, που τον οδήγησε στην αθανασία.
- Να συσχετίσουν τους άθλους του με την προσπάθεια των Αχαιών να εξημερώσουν τη γη, να αποξηράνουν τα έλη, να διευθετήσουν τους χείμαρρους, ώστε να αποδώσει η καλλιέργεια της γης.
- Να θαυμάσουν την παλικάριά, την καλοσύνη και την ανωτερότητα του Ηρακλή, διακρίνοντας αυτές τις ιδιότητες μέσα από την προσπάθειά του να κάνει καλό στους ανθρώπους.
- Να εκτιμήσουν το γεγονός ότι, ενώ έχουν περάσει τόσοι αιώνες από τότε που δημιουργήθηκε ο μύθος του Ηρακλή, οι άνθρωποι εξακολουθούν να αναφέρουν το όνομά του και τις πράξεις του.

Περιεχόμενο

- **Γνωστικό αντικείμενο** Ιστορία
- **Τάξη** Γ' Δημοτικού
- **Ηλικία μαθητών** 9 ετών
- **Περιοχή/ -ές του αναλυτικού προγράμματος** Ιστορία Γ' Δημοτικού
- **Διδακτικές ενότητες** Ιστορία της Γ' Δημοτικού «Ο Ηρακλής, ένας μεγάλος ήρωας». Επίσης στο «Εμείς και ο κόσμος» της Γ' Τάξης και στα θέματα: «Από τον πολιτισμό των Αρχαίων Ελλήνων» (Ολυμπιακοί Αγώνες) και «Οι πρώτοι Έλληνες έρχονται στην Ελλάδα» (θεοί του Ολύμπου, ήρωες).
- **Εννοιες – Λεξιλόγιο** Ηρακλής, άθλος, ήρωας, θεός, ημίθεος, αθάνατος, μύθος
- **Διακλαδικές συνδέσεις** Ιστορία, Μελέτη Περιβάλλοντος, Αισθητική αγωγή, Γεωγραφία

Παιδαγωγικές αρχές & μέθοδοι

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να εφαρμόσει και να συνδυάσει διάφορες παιδαγωγικές μεθόδους ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών του. Προτείνεται να ακολουθηθεί ένα κατευθυνόμενο μοντέλο συνεργατικής μάθησης, όπου ο ίδιος θα κατευθύνει τις ομάδες των μαθητών.

Προετοιμασία

– Προαπαιτούμενες γνώσεις μαθητών

Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν εξοικειωθεί με την έννοια και την εργασία της ομάδας. Θα πρέπει επίσης να έχουν, περίπου οι μισοί, τις βασικές γνώσεις χειρισμού Η/Υ και πλοήγησης λογισμικού απλής δομής.

– Προετοιμασία δασκάλου

Ο εκπαιδευτικός θα μπορούσε να έχει τοποθετήσει στην τάξη ιστορικούς χάρτες, καθώς και φωτογραφίες από αγγεία που απεικονίζουν τους άθλους του Ηρακλή. Καλό θα ήταν επίσης να έχει αρκετά βιβλία για τον Ηρακλή. Θα πρέπει επίσης να γνωρίζει πολύ καλά τη δομή του λογισμικού, ώστε να κατευθύνει τους μαθητές αβίαστα και να έχει ετοιμάσει κάποιο φύλλο εργασίας ή να τροποποιήσει αυτό που επισυνάπτεται.

Προετοιμασία μαθητών

Οι μαθητές θα χωριστούν σε ομάδες. Επειδή το μάθημα προτείνεται να γίνει στο εργαστήριο, καλό είναι ένα μέλος κάθε ομάδας να είναι εξοικειωμένο με τη χρήση Η/Υ.

Δραστηριότητες

– Δραστηριότητες στην τάξη

1. Η αφόρμηση για τη διδασκαλία μπορεί να γίνει από την επικεφαλίδα του μαθήματος και με τις εικόνες που υπάρχουν στις σελίδες των αντίστοιχων ενότητων 155-168. Θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν κάποια από τα βιβλία που υπάρχουν μέσα στην τάξη.
2. Ταυτόχρονα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα βιώματα των μαθητών που υπάρχουν και από διάφορες γνώσεις αλλά και από την TV, με τη γνωστή σειρά «Ηρακλής», που τόσα προβλήματα έχει δημιουργήσει με τις λαθεμένες και παραπλανητικές ιδέες που έχει δώσει και στους μαθητές αλλά και σε ενήλικες!
3. Αφού έχει χωριστεί η τάξη σε ομάδες των 4 ατόμων, περνάμε στους υπολογιστές, όπου με τη χρήση του λογισμικού «Ο Διαγώρας στην Ολυμπία», οι μαθητές θα ανακαλύψουν τον Ηρακλή.
4. Ήδη έχουμε ετοιμάσει τους υπολογιστές στην ενότητα που αναφέρεται στους άθλους του Ηρακλή, που μας ξεναγεί ο Διαγώρας με τη Χελιδόνα. Ο χάρτης που παρουσιάζεται δείχνει αρκετά στοιχεία από άθλους του ήρωα όχι μόνο στον ελλαδικό χώρο αλλά γενικότερα στον ευρωπαϊκό, π.χ. «τα βόδια του Γηρυόνη», ή «τον κήπο των Εσπερίδων».
5. Οι μαθητές παίζοντας με τον κέρσορα θα ανακαλύψουν τις περιπέτειες του Ηρακλή στη «χώρα των Αμαζόνων», στα «άλογα του Διομήδη», στον «κήπο των Εσπερίδων». Επίσης στην περιπέτεια με τα «βόδια του Γηρυόνη» και τέλος με τον «Κέρβερο» του Άδη.
6. Ταυτόχρονα έρχονται σε επαφή με το ιστορικό λεξικό που περιλαμβάνεται για χρήση στο πρόγραμμα και μπορούν (όσοι έχουν τις γνώσεις και την ευχέρεια) επίσης να χρησιμοποιούν το σημειωματάριο της Microsoft για να σημειώνουν τυχόν παρατηρήσεις τους.
7. Αμέσως μετά, μετακινώντας τον κέρσορα, συμμετέχουν στις δραστηριότητες.
8. Πηγαίνοντας στην «περικεφαλαία» έχουμε ιδιωτισμούς της ελληνικής γλώσσας σε σχέση με ιστορίες του Ηρακλή. Στο «δέντρο» έχουμε συνδυασμούς 5 συγγενών και συνεργατών του ήρωα. Στο «κλωνάρι» υπάρχει συνδυασμός βοηθών και αντιπάλων του Ηρακλή. Στο «πουλί» βρίσκουμε 7 τρόπους που σχετίζονται με τους άθλους του. Στις «ασπίδες» ένα ωραίο σταυρόλεξο και τέλος στην «πυξίδα» βλέπουμε ποιο ζώο αντιμετώπισε ο ήρωας σε καθένα από τα μέρη που πήγε.
9. Στη συνέχεια πηγαίνοντας στην εικόνα του Διαγώρα-Ηρακλή παρουσιάζεται στις οθόνες μας ένας χάρτης της Πελοποννήσου, με σημειωμένες τη Θήβα, τη Νεμέα, τη Λέρνη, την Ίλιδα, την Κερύνεια, την Ερύμανθο και τη Στυμφαλία. Στη Θήβα έχουμε πληροφορίες για τη γέννηση του ήρωα

καθώς και την αντιμετώπιση των φιδιών της Ήρας. Στη Νεμέα έχουμε αναφορά για το λιοντάρι της, τον πρώτο άθλο του Ηρακλή. Στη Στυμφαλία έχουμε πληροφορίες για τους Όρνιθες και πώς τους αντιμετώπισε ο ήρωας. Μετά έχουμε τη Λερναία Ύδρα και πώς ο Ηρακλής τη σκότωσε, τους στάβλους του Αυγεία και τον καθαρισμό τους, το ελάφι της Κερύνειας και τέλος τον Ερυμάνθιο κάπρο.

10. Έχουμε και εδώ αρκετές δραστηριότητες τις οποίες εκτελούν οι ομάδες των μαθητών πηγαίνοντας διαδοχικά τον κέρσορα στην «πεταλούδα» (σταυρόλεξο), στα «σταφύλια» (σταυρόλεξο), στη «φωτιά» (αντιστοίχιση μέσων και άθλων) και τέλος στην «ελιά» (αντιστοίχιση προσώπων και τόπων).
11. Στη συνέχεια και εφόσον ο εκπαιδευτικός το κρίνει απαραίτητο μπορεί να γίνει η προσέγγιση του κειμένου του σχολικού βιβλίου π.χ. με σιωπηρό διάβασμα από τους μαθητές. Θα πρέπει βέβαια να τονισθεί πως στις αντίστοιχες ενότητες αναφέρονται μόνο οι έξι από τους δώδεκα άθλους. Τους υπόλοιπους τους γνωρίζουν οι μαθητές μέσα από το λογισμικό.
12. Περνάμε έπειτα στις δραστηριότητες του βιβλίου (κατ' επιλογήν μπορούν να ανατεθούν στο σπίτι) με τις οποίες τα παιδιά θα πρέπει να καταλάβουν την προσπάθεια των ανθρώπων εκείνης της εποχής (μυκηναϊκός κόσμος) να εξημερώσουν τη γη, να αποξηράνουν τα έλη, να φροντίσουν τα ρέματα και τα ποτάμια. Επίσης να δουν στο πρόσωπο του Ηρακλή την προσφορά του καλού προς το σύνολο, το πρότυπο του ήρωα που στο τέλος οδηγήθηκε στην αθανασία.

– Δραστηριότητες εκτός τάξης

Οι μαθητές μπορούν, εφόσον το σχολείο διαθέτει σχολική βιβλιοθήκη, να βρουν βιβλία με τους άθλους του Ηρακλή και να τα δανειστούν.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί επίσης να προγραμματίσει εκπαιδευτική εκδρομή στην Αρχαία Νεμέα και στη Λίμνη της Στυμφαλίας (Νομό Κορινθίας), προκριμένου οι μαθητές να γνωρίσουν (να βιώσουν) μέρη όπου πραγματοποιήθηκαν οι δύο άθλοι.

– Εργασίες για το σπίτι + δραστηριότητες επέκτασης

Οι δραστηριότητες του βιβλίου κατ' επιλογήν και τμηματικά μπορούν να ανατεθούν στο σπίτι.

Ελεύθερη δραματοποίηση ενός άθλου.

Εικονογράφηση ενός άθλου.

Σύνθεση της συνέχειας της ιστορίας: «Πώς έζησε ο Ηρακλής στον Όλυμπο;»

Ανακεφαλαιωτικό project με όλους τους άθλους του Ηρακλή.

- Ερωτήσεις/ θέματα για συζήτηση

Ποιον από τους άθλους θεωρείς πιο δύσκολο; Μπορείς να δικαιολογήσεις την απάντησή σου;

Πώς θα χαρακτήριζες τον Ηρακλή;

Θα μπορούσες να χαρακτηρίσεις και τα υπόλοιπα πρόσωπα που συνάντησες σε όλους τους άθλους;

Γιατί ακόμη και σήμερα θαυμάζουμε τον Ηρακλή;

– Οργάνωση της ομάδας

Οι μαθητές θα εργαστούν χωρισμένοι σε ολιγομελείς ομάδες. Καλό θα ήταν οι ομάδες να είναι μεικτές (αγόρια – κορίτσια), ανομοιογενείς στον χαρακτήρα των μαθητών και να υπάρχει σε κάθε ομάδα μαθητής με ευχέρεια στη χρήση υπολογιστή. Προτείνεται οι ομάδες, εκ περιτροπής, να εργάζονται στις δραστηριότητες, ώστε όλοι να «περάσουν» απ' όλες. Έτσι τα παιδιά θα μεταφερθούν στη θέση του Διαγόρα και της Χελιδόνας, θα ξεθαρρέψουν και θα κάνουν πολλές αναφορές στον ήρωα. Παράλληλα θα τους δοθεί η ευκαιρία να εκφραστεί το καθένα, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του, την ιδιοσυγκρασία του και το χαρακτήρα του.

– Ρόλοι & ενέργειες του δασκάλου

Ο εκπαιδευτικός στη διάρκεια του μαθήματος θα πρέπει αρχικά να φροντίσει ώστε οι μαθητές να συνεργάζονται γρήγορα και αποτελεσματικά. Θα πρέπει να τους καθοδηγεί στην πλοήγηση του λογισμικού, ώστε να μην ξεφεύγουν από τους στόχους τους, να τους συντονίζει και να παρεμβαίνει όταν χρειάζεται.

– **Χώρος και συνθήκες δραστηριοτήτων**

Το ιδανικότερο μέρος για την προτεινόμενη διδασκαλία θα ήταν μια αίθουσα πλήρως εξοπλισμένη με Η/Υ, ιστορικούς χάρτες, πίνακες φωτογραφιών, βίντεο, διασκόπιο, βιβλιοθήκη κτλ. Όμως είναι αρκετά δύσκολο στην ελληνική σχολική πραγματικότητα να βρεθεί τέτοιος χώρος, οπότε αρκούμαστε στην αίθουσα-εργαστήριο πληροφορικής ή ακόμα και στη σχολική τάξη με τη χρήση 5 ή ενός υπολογιστή αντίστοιχα.

Μέσα & υλικό

– **Εξοπλισμός & μέσα** Υπολογιστές ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών.

Λογισμικό Ο Διαγόρας στην Ολυμπία (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. του Παν/μίου Κρήτης)

– **Έντυπο υλικό** Σχολικό εγχειρίδιο «Στα πολύ παλιά χρόνια», Γ' τάξη δημοτικού

– **Διαδικτυακοί τόποι για τον καθηγητή/ δάσκαλο**

<http://www.uoc.gr/diaspora/Diagoras>,

www.ime.gr

www.greekhistory.gr

Εκτιμώμενη διάρκεια

Θεωρείται πως το προτεινόμενο μάθημα μπορεί να πραγματοποιηθεί σε δύο διδακτικά δώρα.

Προβλήματα που ενδέχεται να προκύψουν και πιθανές λύσεις

Ενδέχεται να παρουσιαστούν προβλήματα οργάνωσης των ομάδων και συνεργατικότητας, καθώς οι μαθητές είναι σχετικά μικροί και ίσως δεν έχουν παρόμοια εμπειρία. Γι' αυτό ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να φροντίσει να τους προετοιμάσει καταλλήλως και να τους καθοδηγεί, να τους κατευθύνει και να τους εποπτεύει σε κάθε τους βήμα.

Επίσης ενδέχεται να προκύψουν δυσκολίες στο χειρισμό του Η/Υ. Αυτό μπορεί να ξεπεραστεί, εφόσον ο εκπαιδευτικός φροντίσει η κάθε ομάδα να περιλαμβάνει και έναν μαθητή που γνωρίζει να χειρίζεται τον Η/Υ και βέβαια ο ίδιος να υποβοηθά σε όλη τη διάρκεια του μαθήματος.

Αξιολόγηση

– **Αξιολόγηση μαθητών**

Η αξιολόγηση των μαθητών όσον αφορά το γνωστικό μέρος μπορεί να γίνει μέσω της συμπλήρωσης των δραστηριοτήτων/εργασιών τόσο του σχολικού βιβλίου, όσο και του εκπαιδευτικού λογισμικού.

Επιπρόσθετα και για να ελεγχθεί κατά πόσο οι μαθητές κατέκτησαν τους στόχους που τέθηκαν μπορεί να δοθεί το φύλλο εργασίας που επισυνάπτεται.

Χρήσιμη βιβλιογραφία

«Ιστορία του Ελληνικού Έθνους», τόμος Α', Εκδοτική Αθηνών

«Ελληνική Μυθολογία», τόμος 4, Εκδοτική Αθηνών

Βοηθητικό υλικό Φύλλο εργασίας

Φύλλο εργασίας

Αφού γνώρισες τις περιπέτειες και τους άθλους του Ηρακλή, τώρα μπορείς να

✎ συμπληρώσεις το παρακάτω κείμενο και να ζωγραφίσεις στο πλαίσιο τον ήρωα:

Ο Ηρακλής ήταν γιος του και της Αλκμήνης. Σύμφωνα με έναν χρησμό έπρεπε να εκτελέσει άθλους. Πρώτα απ' όλα έπρεπε να σκοτώσει το λιοντάρι της Όταν το σκότωσε φόρεσε το για να προστατεύεται από τα βέλη. Ύστερα έπρεπε να σκοτώσει την Λερναία, ένα τέρας με κεφάλια. Σ' αυτό τον βοήθησε και ο ανιψιός του ο Το μεσαίο κεφάλι που ήταν το έθαψε και βούτηξε τα στο δηλητήριό της. Ο τρίτος άθλος ήταν να πιάσει το ελάφι της θεάς με τα χρυσά και τα χάλκινα Όταν το έπιασε δεν το σκότωσε, απλά το έδειξε στον και το ξαναπήγε στην Αρκαδία.

🗨️ να αντιστοιχήσεις όσα ταιριάζουν

Ο Ηρακλής κυνήγησε και έπιασε

Ο ήρωας καθάρισε

Σκότωσε

Πήρε εντολή και έπιασε

Έφερε ζωντανά

τους στάβλους του Αυγεία.

τις Στυμφαλίδες όρνιθες.

τον κρητικό ταύρο.

τα άλογα του Διομήδη.

τον Ερυμάνθιο κάπρο.

 να σημειώσεις ένα Σ για κάθε σωστή απάντηση.

- Ο Ηρακλής πήρε τα τόξα από τις Αμαζόνες.
- Ο Ηρακλής σκότωσε την Ιππολύτη και της πήρε τη ζώνη.
- Στον δέκατο άθλο του ο ήρωας πήρε το κύπελλο του Ήλιου.
- Ο ήρωας έπειτα έφερε ζωντανά τα βόδια του Γηρυόνη.
- Ο Κέρβερος ήταν ένας πολύ καλός φίλος του Δία.
- Ο Ηρακλής κατέβηκε στον Κάτω Κόσμο και έφερε τον Κέρβερο.
- Ο ήρωας έκοψε και έφαγε δέκα αργυρά μήλα.
- Στον τελευταίο του άθλο ο Ηρακλής έκλεψε τα μήλα των Εσπερίδων.

 να απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις

Ποιους βοήθησε πιο πολύ ο Ηρακλής με τα κατορθώματά του και τους άθλους του;

.....
.....

Γιατί ο Ευρυσθέας ζήτησε από τον Ηρακλή να εκτελέσει δώδεκα άθλους;

.....
.....

Πώς κατόρθωσε ο Ηρακλής να επιτύχει όλους τους άθλους;

.....
.....

Γιατί οι άνθρωποι ακόμη και σήμερα θεωρούν μεγάλο ήρωα τον Ηρακλή;

.....
.....